

นายก อบต. มีพฤติกรรมทุจริตในวาระก่อน ... ต้องพ้นจากตำแหน่งในวาระปัจจุบันหรือไม่ ?

นางสาวจรรณี กิจตระกูล พนักงานคดีปกครองชำนาญการ

กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสาร

สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

กรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีพฤติกรรมในทางทุจริต นายอำเภอมีอำนาจสอบสวนและวินิจฉัยให้พ้นจากตำแหน่งได้ตามมาตรา ๕๘/๑ (๓) และมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗

แต่ถ้าหากนายอำเภอใช้อำนาจวินิจฉัยโดยได้นำพฤติกรรมในทางทุจริตที่เกิดขึ้นในวาระการดำรงตำแหน่งครั้งก่อน ไม่ใช้พฤติกรรมในทางทุจริตที่เกิดขึ้นในวาระการดำรงตำแหน่งปัจจุบันที่นายอำเภอออกคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง ถือว่าคำสั่งให้พ้นจากตำแหน่งชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

อุทาหรณ์คดีปกครองที่หยิบยกมานำเสนอในคอลัมน์ระเบียบกฎหมายฉบับนี้ ถือเป็นบรรทัดฐานที่ดีสำหรับการใช้อำนาจของนายอำเภอในเรื่องดังกล่าว

มูลเหตุของคดีเกิดจากนาย ส. ได้มีหนังสือร้องเรียนขอให้นายอำเภอสอบสวนนายกกล้า (ชื่อสมมติ) ขณะดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๘ - พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีการจัดซื้อท่อระบายน้ำตามโครงการช่วยเหลือผู้ประสบภัยน้ำท่วม

ต่อมา เมื่อการดำรงตำแหน่งของนายกกล้าหมดวาระในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๑ องค์การบริหารส่วนตำบลได้มีการประกาศรับสมัครเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในวาระถัดมา โดยนายกกล้าและนาย ส. ได้ลงสมัครรับเลือกตั้ง ผลปรากฏว่านายกกล้าได้รับเลือกเป็นนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอีกครั้ง นาย ส. จึงมีหนังสือขอให้นายอำเภอวินิจฉัยให้นายกล้าพ้นจากตำแหน่ง เนื่องจากขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม เพราะเหตุมีพฤติกรรมในทางทุจริตเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างที่เกิดขึ้นในขณะที่นายกกล้าดำรงตำแหน่งในวาระก่อน (ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๘ - พ.ศ. ๒๕๕๑) นายอำเภอจึงแต่งตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงและเห็นว่าพฤติกรรมของนายกกล้าเป็นการทุจริตประพฤติดุจริตด้วยระเบียบและกฎหมายอันถือว่ามีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๘/๑ (๓) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ นายอำเภอจึงวินิจฉัยให้นายกล้าพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน

นายกกล้าจึงฟ้องคดีต่อศาลปกครองขอให้มีคำพิพากษาเพิกถอนคำวินิจฉัยให้พ้นจากตำแหน่ง

คำวินิจฉัยของนายอำเภอ (ผู้ถูกฟ้องคดี) ที่ให้นายกล้า (ผู้ฟ้องคดี) พ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า นายอำเภอเป็นผู้มีอำนาจสอบสวนและวินิจฉัยกรณีข้อสงสัยเกี่ยวกับการพ้นจากตำแหน่งของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล เพราะขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๘/๑ แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ หรือไม่นั้น **ต้องเป็นกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามหรือมีการกระทำฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายดังกล่าวในขณะที่ผู้นั้นดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในขณะนั้น**

เมื่อในช่วงที่มีประกาศรับสมัครนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ฟ้องคดีซึ่งเคยดำรงตำแหน่งและหมดวาระลงในวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ได้ลงสมัครรับเลือกตั้งอีกครั้ง แต่นาย ส. มีหนังสือคัดค้านว่าผู้ฟ้องคดีไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากผลการสอบสวนข้อร้องเรียนกรณีกล่าวอ้างว่าการจัดซื้อจัดจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยผู้ฟ้องคดีน่าจะไม่ชอบด้วยกฎหมายและนายอำเภอได้วินิจฉัยว่าเป็นการทุจริตต่อหน้าที่ อันเป็นการกระทำของผู้ฟ้องคดีในคราวได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในสมัยที่แล้ว เมื่อต่อมาวันที่

๒๔ สิงหาคม ๒๕๕๑ ผู้ฟ้องคดีได้รับเลือกตั้งอีกหนึ่งสมัยและนายอำเภอได้มีคำวินิจฉัยลงวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๒ ให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

จึงเห็นได้ว่า**เหตุแห่งการร้องเรียน**ที่จะทำให้นายอำเภอมีคำวินิจฉัยให้นายองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่ง**ต้องเป็นเหตุที่เกิดขึ้นในขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งอยู่ในวาระนั้น** ซึ่งการทุจริตในการจัดซื้อจัดจ้างมิใช่เหตุที่เกิดขึ้นในขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลในขณะที่นายอำเภอมีคำวินิจฉัยให้ต้องพ้นจากตำแหน่งแต่อย่างใด นายอำเภอจึงไม่อาจอ้างเหตุที่เกิดขึ้นก่อนผู้ฟ้องคดีจะดำรงตำแหน่งในครั้งนี้มาเป็นเหตุสั่งให้พ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้ตามนัยแห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ อีกทั้งในขณะที่ผู้ฟ้องคดีดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลครั้งนี้ก็ได้ปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ฟ้องคดีกระทำการในลักษณะที่มีพฤติกรรมไปในทางทุจริตแต่อย่างใด

ดังนั้น การที่นายอำเภอมีคำวินิจฉัยให้ผู้ฟ้องคดีพ้นจากตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจึงเป็นการออกคำสั่งโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๔๒๗/๒๕๖๐)

คดีนี้ถือว่าเป็นบรรทัดฐานการปฏิบัติราชการที่ดีสำหรับผู้มีอำนาจวินิจฉัยให้ผู้ดำรงตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งเพราะเหตุมีพฤติกรรมในทางทุจริตว่า การวินิจฉัยให้พ้นจากตำแหน่งด้วยเหตุเป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามมาตรา ๕๘/๑ และมาตรา ๖๔ วรรคหนึ่ง (๔) แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ จะต้องปรากฏข้อเท็จจริงจากพฤติกรรมในทางทุจริตที่เกิดขึ้นในขณะที่บุคคลดังกล่าวดำรงตำแหน่งอยู่ในวาระนั้น ๆ จะนำพฤติกรรมในทางทุจริตซึ่งเกิดขึ้นก่อนที่จะดำรงตำแหน่งในวาระปัจจุบันหรือเป็นพฤติกรรมในวาระอื่น ๆ มาวินิจฉัยให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวพ้นจากตำแหน่งในวาระปัจจุบันมิได้